सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठच्या फॅकल्टी वाणिज्य आणि व्यवस्थापन

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020

फील्ड प्रकल्प

मास्टर ऑफ कॉमर्स (M.COM)

सेमिस्टर(II)

ON JOB TRAINING PROGRAMME

कोर्स कोड - JT577MJT

२०२३-२४

वसंतदादा पाटील प्रतिष्ठानचे

गुरुवर्य सदानंद महाराज कला व वाणिज्य महाविद्यालय,

- नाव :- तृप्ती तुळशीदास काशीद.
- वर्ग :- M.com
- सत्र :- II
- प्रकल्प विषयाचे नाव :- बँकिंग अँन्ड फायनान्स.
  ऑन जॉब ट्रेनिंग प्रोग्राम.
- मार्ग दर्शकाचे नाव :- पल्लवी घोलप मॅडम.

SBI

★ भारतीय स्टेट बँक ★

- भारतीय स्टेट बँक ही भारतातील सर्वात मोठी बँक आहे.
- सन १९२१ मध्ये स्थापन झालेल्या इंपीरियल बँक ऑफ इंडियाचे नाव बदलून स्टेट बँक ऑफ इंडिया झाले.
- भाग भांडवल आणि गंगाजळी याचा विचार करता जगातील सर्वात मोठ्या १०० बँकांत या बँकेचा २०१२ साली ६०वा क्रमांक लागतो.
- शाखा आणि कर्मचाऱ्यांची संख्या लक्षात घेतल्यास स्टेट बँक जगातील मोठी बँक ठरू शकेल.

- SBI म्हणजे स्टेट बँक ऑफ इंडिया.
- मालमत्ता, ठेवी, नफा, शाखा, कर्मचारी, ग्राहक इत्यादींच्या बाबतीत ही भारतातील सार्वजनिक क्षेत्रातील आघाडीची बँक आहे.

भारतीय स्टेट बैंक
वाई शाखा
भारतीय स्टेट बैंक
वाई शाखा
State Bank Of India
Wai Branch
"MH 12 FM"
1861

★ स्टेट बँकेची मुख्य उद्दिष्टे आहेत :-

- ★ स्टेट बँकेची मुख्य उद्दिष्टे आहेत : -
- सरकारच्या व्यापक आर्थिक धोरणांनुसार कार्य करणे.
- ग्रामीण आणि निमशहरी भागात शाखा उघडून बचतीला प्रोत्साहन देणे आणि एकत्रित करणे आणि ग्रामीण कर्जाला चालना देणे.
- च्या तरतुदीमध्ये सरकारी भागीदारी प्रस्थापित करणेसहकारी कर्ज .
- परवानाधारक गोदामे आणि सहकारी विपणन संस्थांच्या स्थापनेसाठी आर्थिक मदत करणे.
- लघु आणि कुटीर उद्योगांना आर्थिक मदत देणे.
- बँकिंग संस्थांना प्रेषण सुविधा प्रदान करणे. भारतीय स्टेट बँक रिझर्व्ह बँकेच्या शाखा नसलेल्या सर्व ठिकाणी रिझर्व्ह बँकेचे एजंट म्हणून काम करते.

★ स्टेट बँक खालील कार्ये करते :

- ★ स्टेट बँक खालील कार्ये करते :
- ती सरकारी बँक म्हणून काम करते म्हणजेच ती पैसे गोळा करते आणि त्यांच्या वतीने पेमेंट करते सरकार आणि सार्वजनिक कर्ज व्यवस्थापित करते.
- ती बँकर्सची बँक म्हणून काम करते.ते व्यावसायिक बँकांकडून ठेवी घेते आणि त्यांना कर्ज देते.
- हे व्यावसायिक बँकांसाठी क्लिअरिंग हाऊस म्हणून देखील कार्य करते, जे व्यावसायिक बँकांच्या एक्सचेंज बिलांमध्ये पुन्हा सूट देते
- व्यावसायिक बँकांना पैसे पाठवण्याची सुविधा प्रदान करते.
- याला लोकांकडून ठेवी मिळतात.
- हे वस्तूंसह पात्र सिक्युरिटीजवर कर्ज आणि अग्रिम देतेबिल ऑफ एक्स्चेंज प्रॉमिसरी नोट्स कंपनीच्या स्थावर मालमत्तेचे समभाग किंवा टायटल डिबेंचर इत्यादी कागदपत्रे

★ जॉब ट्रेनिंग.
कामाची लॉग शिट.

★ 120 तास केलेले काम.

★ कामाचा वेळ 6 तास (1 महिना)

★ ऑन जॉब ट्रेनिंग दरम्यान केलेल्या कामाची लॉग शीट.
1-

- खाते चालू करण्यासाठी फोर्म् भरणे.
- खाते चालू करण्यासाठी लागणारे कागदपत्रे.
- खाते दाराकडून कागदपत्रे ओळखापतत्रे घेने.
- खाते चालु करण्यासाठीं पुढील कागदपत्रे लागतात -

1. पॅन कार्ड
2. आधार कार्ड
3. खते दाराचे दोन फोटो.

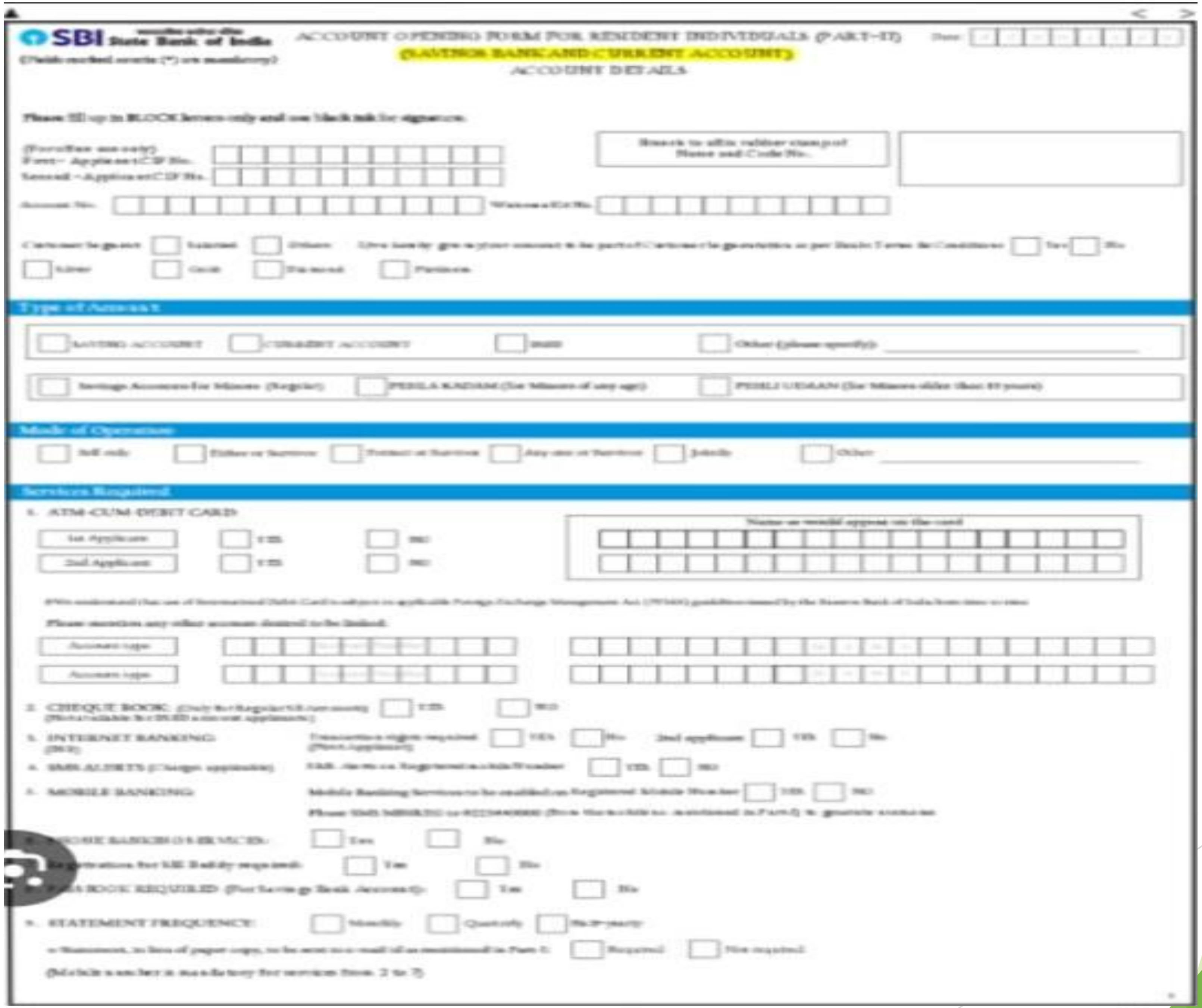

SBI State Bank of India

ACCOUNT OPENING FORM FOR RESIDENT INDIVIDUALS (PART-II)

(SAVINGS BANK AND CURRENT ACCOUNT)

ACCOUNT DETAILS

Type of Account

Mode of Operation

Services Required

1. ATM-CUM-DEBIT CARD

1st Applicant

2nd Applicant

2. CHEQUE BOOK

3. INTERNET BANKING

4. SMS ALERTS

5. MOBILE BANKING

★ 2....
KYC.

- ★ KYC बद्दल माहिती घेऊन खाते दारांना त्या विषयी माहिती देणे.
- KYC या शब्दाचा फुलफॉर्म Know your Customer असा होतो.
- केवायसी प्रक्रिया ही एखाद्या आर्थिक सेवा देणाऱ्या संस्थेकडून आपल्या ग्राहकाची पडताळणी करण्याचा एक सोपा आणि प्रभावी मार्ग आहे.
- ही प्रक्रिया ऑनलाईन किंवा ऑफलाईन (Online or Offline KYC) अशी दोन्हीप्रकारे पूर्ण करता येते.

★KYC Update form.

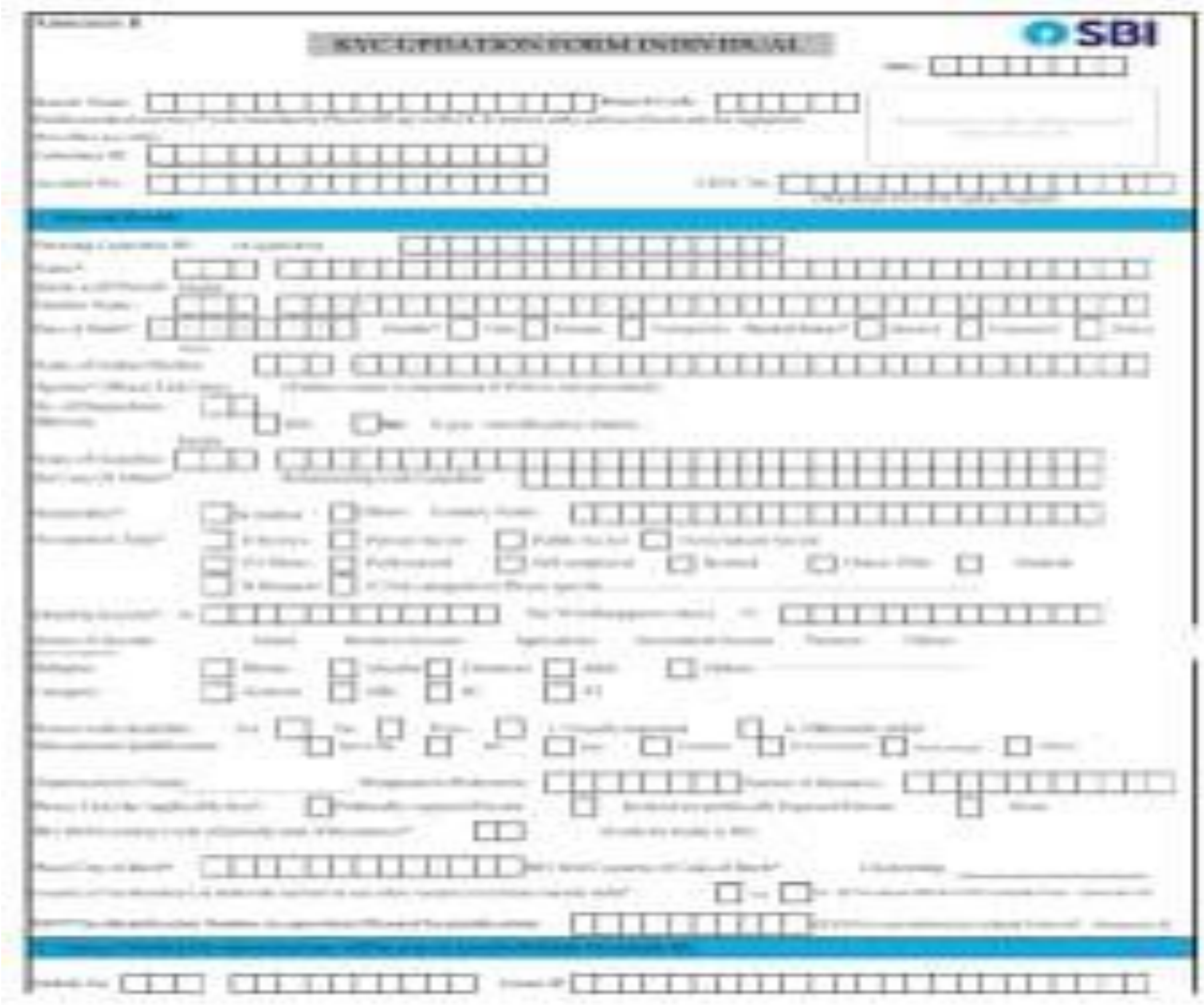

★3......

CTS Cheque Machine Work.
Cheque Transactions System.
धनादेश व्यवहार प्रणाली.

- बँकेतील सीटीएस (CHEQUE TRUNCATION SYSTEM) म्हणजे चेक ट्रंकेशन प्रणाली.
- या प्रणालीमध्ये चेकची इलेक्ट्रॉनिक प्रतिमा तयार करून त्याची क्लिअरिंग केली जाते. यामुळे चेकची मूळ प्रत नष्ट होते.

★ CTS Machine -

★ CTS प्रणालीचे फायदे :-

★सीटीएस प्रणालीचे फायदे खालीलप्रमाणे:-

- चेकची क्लिअरिंग वेळ कमी होते
- .चेकची गहाळ होण्याचा धोका कमी होतो.
- चेकच्या फाटणे, खराब होणे यासारख्या समस्या उद्भवत नाहीत.
- चेक क्लिअरिंगचा खर्च कमी होतो.

★सीटीएस प्रणालीची कार्यप्रणाली खालीलप्रमाण :-

- चेक देणारा ग्राहक त्याच्या बँकेत चेक सादर करतो.
- बँक चेकची इलेक्ट्रॉनिक प्रतिमा तयार करते.
- बँक चेकची इलेक्ट्रॉनिक प्रतिमा चेक प्राप्त करणाऱ्या बँकेला पाठवते.
- चेक प्राप्त करणाऱ्या बँकेची चेकची इलेक्ट्रॉनिक प्रतिमा सत्यापित करते.
- चेकची सत्यता तपासल्यानंतर चेक प्राप्त करणाऱ्या बँकेत पैसे वर्ग केले जातात.

- भारतात सीटीएस प्रणाली 2010 पासून सुरू झाली आहे.
- सध्या भारतातील सर्व बँका सीटीएस प्रणालीचा वापर करत आहेत.
- सीटीएस प्रणालीमुळे चेक क्लिअरिंगची प्रक्रिया अधिक सुलभ आणि कार्यक्षम झाली आहे.
- यामुळे ग्राहकांना चेक क्लिअरिंगसाठी कमी वेळ लागतो आणि चेक गहाळ होण्याचा धोका कमी होतो.

★Passbook.
<u>खाते पुस्तक.</u>

1. पासबुक अद्ययावत ठेवण्यासाठी, खातेदाराने बँकेला भेट दिली पाहिजे आणि पासबुकमध्ये कोणतेही नवीन व्यवहार छापलेले असले पाहिजेत.
2. पासबुक हे सर्व व्यवहारांचे अचूक रेकॉर्ड असते, ज्यामध्ये प्रत्येक व्यवहाराच्या तारखा आणि रक्कम तसेच खात्यातील वर्तमान शिल्लक दर्शवते.

★ <u>पासबुकं प्रिंटिंग मशीन</u> :-

- ★<u>पासबुक प्रिंटर चे कार्य:-</u>

* पासबुक प्रिंटर हे एक स्वयंचलित मशीन आहे जे बँकेच्या सर्व्हरशी जोडलेले असते.

* पासबुक अपडेट करण्यासाठी, स्लॉटमध्ये खातेदाराचे पासबुक टाकणे आवश्यक आहे.

* पासबुक प्रिंटरमध्ये आल्यानंतर, डिव्हाइस व्यवहाराचे तपशील मिळवते आणि पासबुक अपडेट करते.

* ‘ **कौशल्य’ , पॅरामीटर :-**

ओन् जॉब ट्रेनिंग मुले संवाद कौशल्य वाढवण्यात मदत झाली.

संघामध्ये मिळून काम करण्याची संधी मिळाली.

कार्यक्षमता वाढवण्यात मफत झाली.

आत्मविश्ववास वाढण्यात मदत झाली.

★ निष्कर्ष:-

*SBI त्या सर्व ठिकाणी रिझर्व्ह बँकेचे एजंट म्हणून काम करते.

*SBI ही सरकारची बँक म्हणून काम करते.

* SBI सरकारच्या वतीने पैसे गोळा करते आणि पेमेंट करते आणि सार्वजनिक डेबिट व्यवस्थापित करते.

*ग्रामीण भागात शाखा उघडून बचतीला प्रोत्साहन देणे आणि एकत्रित करणे आणि ग्रामीण कर्जाला प्रोत्साहन देणे.